І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 31. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 14-го ЛЮТОГО 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK FRIDAY, FEBRUARY 14, 1975 No. 31. VOL. LXXXII.

Денвер і Колорадо врочисто відзначили Січневі Роковини

Денвер (Іван Стебельський) — Заходами та за ініціятивою місцевих Управ наших ветеранських організацій ОБВУА і Вільного Козацтва та при активній співпраці усіх членів як також цілої української-денверської громади, тут в неділю 2-го лютого о год. 6-ій вечора у Жіночому Клюбі, соборно відбулася багаточисельна Академія з нагоди 57 роковин проголошення незалежности та 56 роковин проголошення соборности України. Згідно з уже усталеною у нас традицією, саме свято попередила 17-го січня ц. р. авдієнція нашої делегації у новообраного губернатора нашого стейту Ричарда Д. Лемма, та підписання проклямації і проголошення дня 22 січня 1975 Днем Української Незалежности України в цілому стейті Колорадо. У своїй проклямації губернатор Р. Лемм між іншим стверджує, що український нарід, хоча тепер поневолений московським комуністичним режимом, продовжує боротися за повну самостійність та глибоко у своїх серцях носить полум'я волі і незалежности. Український нарід залишається сьогодні природним союзником вільного світу у його боротьбі проти всяких імперіялізмів.

Про перебіг авдієнції і підписання проклямації губернатором цього самого дня у вечірніх годинах була передана вістка на руслі ч. 9, одної з місцевих телевізійних станцій.

Дня 26-го січня в обох наших церквах при великій кількості вірних обох обрядів, відбулися святочні відправи та молебні в намірені українського народу. Оба парохи з цієї нагоди виголосили патріотичні проповіді.

Також дня 29 січня у найбільш поширеному вечірньому виданні місцевого щоденника „Денвер Пост" була поміщена стаття, що інформувала широкий денверський загал про наше свято, про підписання губернатором проклямації, його символіку та незакінчену боротьбу нашого народу за свою волю.

Сама Академія зачалася внесенням українського національного прапору. Внесли його ідучи військовим кроком голови обох наших ветеранських організацій: С. Орищин і Петро Олексієнко та прапороносець М. Антоненко. З черги відспівано американський гимн в українській мові, що його виконала Галина Сластійон при фортепіяновому супроводі Юрія Сластійона. Формально Академію відкрив голова ОбВУА Ст. Орищин, вітаючи численних зібраних, зокрема визначного гостя з Детройту, д-р Марусю Век, знану політичну і громадську діячку. Голова в своєму слові закликав до єдности в нашій праці і зусиллях на нашому терені та посилення об'єднаної акції в обороні наших переслідуваних братів на рідних землях. Опісля повстанням з місць та хвилиною мовчанки вшановано поляглих за Україну а присутніх учасників Визвольних Змагань авдиторія нагородила гучними оплесками.

Студентка п-а Віра Бабяк відчитала проклямацію губернатора стейту, а співачка і бандуристка Варвара Завадович відспівала дві пісні при фортепіяновому супроводі Марії Венжівської.

Святкову головну промову виголосила д-р Маруся Бек з Детройту. Одушевлена авдиторія вставанням з місць, врученням букету рож та гучними оплесками нагородила авторку промови.

Слідували дві композиції Лисенка у виконанні Оксани Безручко-Шавез та рецитація „Заповіт Україні" О. Бердника, виголошена Марією Кротюк.

Відтак, після короткої перерви, Оленка Рябец відспівала одну пісню при фортепіяновому супроводі Патриції Казаров, а танцювальний гурток при Пластовій Станиці під проводом Вол. Цебрія виконав „Гопак" Доповнили наше свято деклямації молоденьких братів А. М. Івашко та дві пісні у виконанні Галини Сластійон при фортепіяновому супроводі Ю. Сластійона.

На закінчення програми вперше виступив наш новий мішаний церковний хор під проводом М. Федорова та при фортепіяновому супроводі М. Венжівської. Академію закінчено співом національного гимну. Цілою програмою проводив Б. Федущак, а декорацією сцени занявся П. Олексієнко.

Комітет Оборони Мороза у Філядельфії цієї неділі пікетуватиме „Балалайку"

Філядельфія. — Цієї неділі, 16-го лютого, тут в залі Музичної Академії має відбутися гостинний виступ совєтської артистичної групи „Московська Балалайка" і з цієї нагоди місцевий Комітет Оборони Валентина Мороза організує велику демонстрацію та закликає до масової участи в ній громаду і, зокрема, молодь. Демонстрація відбудеться перед Музичною Академією (Академі оф Мюзік) при Брод і Локус вулицями о год. 7:30 вечора. Як уже відомо з дотеперішніх повідомлень, місцевий Комітет Оборони Валентина Мороза, зорганізований і очолюваний головно особами з молодшого покоління, вже від довшого часу веде послідовну і наполегливу акцію всебічної оборони Валентина Мороза, як і всіх переслідуваних совєтським режимом українських інтелектуалістів в Совєтському Союзі. З ініціятиви та старанням цього Комітету з Філядельфії вислано тисячі листів і телеграм до американських законодавців та до Уряду з проханнями і вимогами їхньої інтервенції в обороні Мороза та переведено ряд інших успішних акцій, зокрема постійним інформуванням місцевих газет та радіостанцій і телебачень як про українські жертви совєтських переслідувань, так і про заходи в їх обороні.

Українська католицька парафія в Трентоні готовиться до ювілею

Трентон. Н. Дж. — Ювілейний Комітет святкування 25-ліття української католицької парафії св. свщм. Иосафата в Трентоні, Н. Дж., повідомляє, що українці-католики міста Трентону підготовляються до величних святкувань ювілею 25-річчя своєї парафії. Ювілейні святкування відбудуться в неділю, 8 червня ц. р. В тому ж дні, після торжественної Служби Божої, відбудеться посвячення церкви і іконостасу, а по обіді ювілейний бенкет з мистецькою програмою. До Ювілейного Комітету входять: о. Володимир Грабець (парох) — почесний голова, інж. Макар Копаниця — голова і члени – інж. Іван Микитин, Іван Чапля, Андрій Галайдіда, д-р Володимир Коропей.

Сенатська комісія проголосувала відкласти підвишку мита на нафту

Вашингтон. — У середу, 12 лютого, Сенатська фінансова комісія 12-ма голосами проти 2-ох проголосувала законопроєкт, який пропонує відкласти на 90 днів встановлені президентом Джералдом Фордом підвишки в миті на імпортовану нафту. Палата Репрезентантів ще 5-го лютого схвалила подібний законопроєкт і сподіваються, що цілий Сенат також схвалить його. Законодавці твердять, що вони потребують цих 90 днів, щоб виготовити альтернативний плян для зменшення залежности ЗСА від чужих держав щодо пального та для зменшення вживання нафтових продуктів в Америці. Натомість президент Форд твердить, що встановлені ним підвишки в миті на імпортовану нафту є задовільною розв'язкою цієї проблеми. Як відомо, в кінці минулого місяця Президент підписав проклямацію, згідно з якою 1-го лютого мито на одну бочку нафти збільшилося на одного доляра, а 1-го березня і 1-го квітня має зрости ще по одному долярові.

Гроші з країн – продуцентів нафти вливаються до ЗСА

Вашингтон. — Американські фінансові експерти твердять, що до ЗСА вливає більше грошей із країн-продуцентів нафти, ніж було передбачено, та що це є відрадним фактом, бо більшість із цих грошей не буде інвестовано в спосіб, який надав би цим чужоземним інвесторам контролі над американськими корпораціями. Натомість ці гроші, так звані „петродолларс", збільшують капітал, який може бути вжитий американським Урядом і американськими бизнесами, а також спричиняються до поліпшення американського міжнародного торговельного балянсу. Американські фінансисти інформують, що в минулому році до ЗСА вплинуло більше цих „петродолларс", ніж Уряд передбачував, та що в 1975-му році цей вплив зросте ще більше. Недавно секретар скарбу Вілліям Саймон сказав, що в минулому році до ЗСА вплинуло коло 11 більйонів долярів із країн - продуцентів нафти, але ряд фінансистів твердить, що ця сума була на 50 відсотків вища. Деякі із них передбачають, що в 1975-му році цей вплив „петродолларс" до Америки виноситиме 20 або і 30 більйонів долярів.

Заповідають чергову конференцію в справі 200-річчя Американської Незалежности

Вашингтон. — Джон В. Ворнер, директор Адміністрації 200-річчя Американської Незалежности, повідомив, що у Вашингтоні, Д. С., у вівторок, 25-го лютого ц. р., відбудеться крайова конференція, на якій будуть обговорені подробиці проєктів, плянів і програм, зв'язаних із відзначенням цієї річниці. Одноденна конференція проходитиме в готелі Вашингтон Гілтон.

Учасники конференції одержать інформації про пляни відзначування 200-річчя Американської Незалежности у міжнародному і крайовому маштабах, а також дізнаються про пляни і проєкти великих міст і навіть малесеньких містечок.

Спонзорує цю конференцію крайова Адміністрація 200-річчя Американської Незалежности у спілці з відповідними Комісіями 50-ох стейтів, Дистрикту Колюмбії, Порто Ріка, Ґуаму, Американської Самои та Вірджін Айлендс.

У конференції візьмуть участь голови і екзекутивні директори цих Комісій, а також члени федеральних аґенцій, представники бизнесового сектора та представники релігійних, освітних й інших приватних організацій чи груп, які плянують включитися у відзначення 200-річчя ЗСА.

Передбачують, що в конференції візьме участь від 700 до 1,000 осіб. Ця конференція відбудеться напередодні започаткувань відзначування 200-річчя Американської Незалежности. Закон, яким створено крайову Адміністрацію для стимулювання відзначень по цілій Америці, вимагає, щоб були виготовлені всеохоплюючі календарі програм і святкувань, які відбуватимуться між 1-им березня 1975-го року та 31-им грудня 1976-го року.

Однією із цілей конференції є дати змогу координаторам програм зустрінутися із можливими спонзоами із приватного сектора. З огляду на те, вислано 1,000 запрошень на цю конференцію до найбільших американських корпорацій, фірм, асоціяцій і неприбуткових інституцій.

Учасники конфеенції матимуть змогу обзнайомитися з найважливішими проєктами і програмами відзначення 200-річчя ЗСА, приклади яких будуть виставлені в готелі Вашингтон Гілтон. Виставка буде відкрита для загальної публіки.

Про додаткові інформації щодо конференції можна писати на адресу: American Revolution Bicentennial Administration, 2401 E. Street N. W., Washington, D. C. 20276. Можна також телефонувати до: John Scholzen, Office of Communications, (202) 634-1776.

Бенкет Ради Приязни в Чикаґо

Чикаґо. — Рада Приязни Центрально - Східніх Европейських Народів до якої входять поляки, серби, українці, чехи і словаки, інформує, що в неділю, 16-го березня ц.р. в залі Ређенсі Інн, при 5319 Вест Діверсі евеню в Чикаґо відбудеться репрезентативний бенкет. Початок бенкету год. 4-ій пополудні. До почесного комітету, який займається підготовою імпрези входять репрезентанти згаданих етнічних груп. Українців репрезенвуватиме д-р Юліян Куляс, президент місцевого Відділу УККА. В програмі бенкету: виступи груп національностей, промови - привіти членів почесного комітету. Цього року господарем бенкету є польська група. Програмову доповідь виголосить д-р Василь Маркусь, професор політичних наук на Лойоля університеті. Зголошення до 12-го березня приймають: П. Турула — 736-5887 і Василь Ростун — 276-7448.

КОНЦЕРТ КОЛЯДОК В ЙОНКЕРСІ

Йонкерс, Н. И. — У неділю, 16-го лютого, о год. 4-ій по полудні тут в залі церкви св. Михаїла відбудеться концерт колядок, в якому візьме участь церковний хор під керівництвом д-ра Олега Сохана, а також члени різних філій хору „Молода Думка" під диригентурою Семена Комірного.

Анвар Садат задоволений з вислідів переговорів Кіссінджера

Каїро. — Після дводенних переговорів з членами ізраїльського уряду і ознайомлення з ізраїльськими вимогами, державний секретар Генрі Кіссінджер виїхав 12 лютого до Єгипту, де зустрівся з президентом Анваром ель-Садатом і міністром закордонних справ Ізмаїлом Фагмі. Наступного дня Кіссінджер зустрівся з сирійськими лідерами, щоб на місці познайомитися із становищем сирійського уряду до нових ізраїльських пропозицій. Хоч ніяких інформацій про ці розмови не подано до публічного відома, має вимову заява президента Садата після чотиригодинних розмов з Кіссінджером, що він „задоволений" ходом переговорів. Знову ж Кіссінджер поновно заявив, що він оптимістично оцінює ситуацію і переконаний, що є всі виглядu на те, щоб погодити і узгіднити позиції Ізраїля та арабських держав.

У міжчасі, безпосередньо після виїзду Кіссінджера з Єрусалиму, ізраїльський прем'єр Ітцак Рабін поінформував парлямент, що Ізраїль не відтягне своїх збройних сил і не звільнить нафтових піль Абу Рудейс та стратеґічних просмиків на Синайському півострові до того часу, поки Єгипет не дасть формальних ґарантій для Ізраїля, тобто погодиться на декляpацію про неаґресію. Згідно з заявою ізраїльського прем'єра, „просмики і нафтові поля оставатимуться в ізраїльських руках", якщо не буде закінчений стан війни між Ізраїлем та Єгиптом. Досі ніяких коментарів з боку Єгипту на цю ізраїльську декляpацію не було, хоч, як відомо, президент Садат не виявляє бажання давати для Ізраїля такої ґарантії без того, щоб Ізраїль прийняв також вимоги інших арабських держав, тобто звільнив район Ґолянських висот і західній беріг річки Йордану, включно з частиною Єрусалиму.

Канада також відчуває сповільнення в економічному розвитку

Оттава. — З уваги на те, що в Канаді також відчувається сповільнення економічного розвитку, а Парляменті поширюються вимоги, щоб уряд прем'єр - міністра П'єра Трудо почав видавати великі суми грошей на різні програми, що мало б на меті стимулювати економіку тієї країни. Міністер фінансів Джон Тирнер заявив, що з огляду на непередбачений зріст безробіття протягом січня ц. р., до Міністерства фінансів напливає все більше вимог від членів Парляменту, щоб канадський уряд впровадив зміни в запропонований державний бюджет, призначуючи багато більші суми грошей на програми публічних праць та для підтримки будівельної індустрії. В грудні минулого року кількість безробітних в Канаді виносила 6.1 відсотка всієї робочої сили, а в кінці січня ц. р. рівень безробіття зріс до 8.4 відсотка. Коли врахувати зміни в можливостях одержати працю, спричинені зимовою порою, наприклад, в риболивній та лісорубній індустріях, то протягом одного місяця рівень безробіття фактично зріс із 6 відсотків до 6.7 цілої робочої сили. Члени канадського уряду твердять, що сповільнення економічного розвитку в Канаді спричинене до великої міри погіршенням екомічної ситуації в ЗСА. Вони вказують на факт, що 60 від. канадської виробничої індустрії є контрольовані філіями американських корпорацій. Будь-які зміни в економіці Америки, самозрозуміло, відбиваються на економіці Канади.

ЦК КПСС доручив відзначати 30-річчя закінчення Другої світової війни

Москва. — На сторінках совєтської преси появилося повідомлення про засідання ЦК КПСС, на якому розглянуто питання „Про 30-річчя перемоги совєтського народу у великій вітчизняній війні 1941-1945 років". У постанові на цю тему, як пише „Правда" з 9 лютого, повторяється відому совєтську інтерпретацію подій Другої світової війни, зокрема, коли йдеться про ролю СССР у розгромі гітлерівської Німеччини. Переможне закінчення війни з гітлерівською Німеччиною Москва оцінює, як доказ „життєздатности і незламности першої у світі соціялістичної держави... Вона (ця перемога) є торжеством народженого жовтнем нового суспільного і державного устрою, соціялістичної економіки, ідеології марксизму - ленінізму, морально-політичної єдности совєтського суспільства, непорушної дружби народів СССР" Згідно з постановою ЦК КПСС, в цілому СССР будуть відзначувати день 9 травня, як „всенародний празник трудящих Совєтського Союзу". Крім того, за совєтською традицією, населення СССР для відзначення цієї річниці має „перевиконати господарські пляни".

Що плянує видати „Радянський письменник"

Київ. — На засіданні президії правління Спілки письменників України 4 лютого, обговорено м. ін. тематичний плян видавництва „Радянський письменник". Згідно з повідомленням „Літературної України" з 7 лютого, „переважна більшість прозових, поетичних і публіцистичних творів присвячується сучасності, ратним і трудовим подвигам радянського народу. Серед важливих видань — прозові й поетичні збірники „Земні зорі", „Славимо партію", „Комуністи, вперед!", „Мир — народам", серія поетичних книжок під назвою „Бібліотека братерства".

На засіданні була також мова і про роботу комісії критики й теорії літератури СПУ, про що говорив Л. Новиченко, який заявив, що „за останні роки українська радянська критика домоглася певних успіхів. Проте ще мало розробляються важливі проблеми марксистсько-ленінської естетики, теорії соціялістичного реалізму, допускаються помилки у висвітленні історії української радянської літератури, часом замовчуються художньою критикою ідейно-художні хиби в творах окремих письменників".

БРИТАНСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ПРИБУВ ДО МОСКВИ

Москва. — Сюди прибув на запрошення совєтського уряду британський прем'єр-міністер Гаролд Вілсон. Головна мета поїздки — узгіднити питання поширення торгівлі між СССР і Великобританією, враховуючи британський торговельний дефіцит з СССР в 1974 році на суму 275 мільйонів долярів.

У Вінніпеґу відбувся другий фестиваль КУК

Вінніпеґ, Канада (КУК) — З ініціятиви Централі КУК і при співпраці місцевого Відділу КУК, тут в рамках святкувань Українського Тижня, у великій залі Століття відбуто 26 січня ц. р. з повним успіхом Фестиваль КУК для українських хорів і танцювальних ансамблів центральної Канади. Такий самий фестиваль для Західньої Канади вже відбувся в Едмонтоні, а в Торонто заплановано відбути ще один районовий фестиваль для Східньої Канади. Ці фестивалі, за проєктом Централі КУК і Ради Української Культури, відбуваються при фінансовій допомозі від федерального і провінційних урядів та Культурної Фундації Карлінг.

У Вінніпеґському Фестивалі відзначено: хор УНО ім О. Кошиця під диригуванням В. Климкова за виконання світських композицій і хор парафії св. Миколая під керівництвом о. Б. Слободи в категорії церковного співу, оба хори з Вінніпеґу. З танцювальних ансамблів відзначено вінніпеґський ансамбль „Русалка" під дирекцією судді Б. Гавака. В Едмонтоні відзначено хор молодіжної організації СУМК під диригуванням Р. Солтикевича і хор катедри св. Юрія зі Саскатуну під диригуванням С. Челиги та танцювальний ансамбль „Черемош" про УНО в Едмонтоні під мистецьким керівництвом Ч. Куця. Ці хори і танцювальні ансамблі, разом з першунами Східньої Канади, які будуть відзначені в Торонто, візьмуть участь у Всеканадському Фестивалі, що відбудеться цього літа в Вінніпеґу. Хори і танцювальні ансамблі, які здобудуть першенство цілої Канади, будуть запрошені до Оттави дати самостійний концерт української пісні і танку у репрезентативному „Нашинал Арт Сентер" та відбути концертове турне по більших містах Канади.

Крім названих, у Вінніпеґському фестивалі приймали участь: хор „Карпати" з Тандер Бей під диригуванням Г. Мигаля, хор „Думка" при Інституті Просвіти у Вінніпеґу під керівництвом І. Боячка і хор Українського Фестивалю в Давфині під диригуванням Галини Лазарук-Гендерсон. З танцювальних груп виступали: ансамбль СУМ з Вінніпеґу під дирекцією О. Яворського і ансамбль „Веснянка" з Тандер Бей під мистецьким керівництвом Наталки Маївської. Виступи всіх учасників були на високому мистецькому поземі, що жюрі підкреслило в своєму комунікаті, а зокрема відносно обох ансамблів з Тандер Бей.

На запрошення Централі КУК в жюрі фестивалю приймали участь: д-р П. Маценко, голова РУК при КУК, професор музики І. Мельник і музичний критик д-р Р. В. Гибсон, а для танків: хореограф Дарія Нижанківська-Снігурович і пані Дж. МекКензі, директорка школи Королівського Балету Вінніпеґу. Програмою фестивалю проводив його господар А. Огаренко.

Відкриваючи фестиваль, д-р С. Яр. Кальба, екзекутивний директор Централі КУК, висловив надію, що цей всеканадський проєкт КУК увінчається повним успіхом для досягнення високого мистецького позему наших хорів і танцювальних ансамблів і для оживлення заінтересовання і участи української молоді в хорових і танцювальних українських ансамблях Канади. Англомовна преса Вінніпеґу принесла дуже прихильні оцінки цього фестивалю КУК.

Російська Православна Церква в Америці зайняла становище до приїзду делеґації московського патріярхату

Ню Йорк. — Тут опубліковано повідомлення Священного Синоду Російської Православної Церкви в Америці у зв'язку з приїздом до ЗСА, на запрошення Національної Ради Церков, делеґації Російської Православної Церкви під проводом ленінґрадського митрополита Нікодима. У своєму повідомленні Священний Синод стверджує „історичний духовний зв'язок американського православ'я з Російською Церквою", відзначаючи, що „у наших відносинах з Російською Церквою ми не маємо права забувати" про це, а також про факт, що Російська Церква в СССР находиться „у полоні влади, яка відверто насаджує безбожництво, та яка не скриває своїх намірів викоренити віру в Бога на землі". Заявляючи, що Російська Церква — „матір американського православ'я", Священний Синод закликає вірних „не забувати про трагічне положення Церкви у Совєтському Союзі", щоб у висліді „не стати добровільними, чи недобровільними співучасниками брехні і замовчування правди".

З'ясувавши точніше положення Церкви в СССР, Священний Синод заявляє, що обов'язком Православної Церкви в Америці є „свідчити про правду" і що „єдність наша з Російською Церквою не поширюється на ці дії чи твердження її представників, з якими незгідна наша совість... Як вільна помісна Церква, ми не зв'язані ні словами, ні діями інших помісних Церков".

Появилася нова книжка А. Солженіцина

Париж. — У місцевому видавництві Імка - Прес появилася друком російською мовою чергова книжка Александра Солженіцина: „Боролось теля з дубом". Книжка є автобіографічного характеру і в ній А. Солженіцин розказує про свої змагання із совєтським режимом після опублікування книжки „Один день Івана Денисовича". Щойно опубліковану книжку, яка має 600 сторінок друку і в якій є багато дечого сказано на тему ролі письменника і редактора Александра Твардовського в житті Солженіцина, а також Н. Хрущова, М. Суслова та інших совєтських достойників, А. Солженіцин написав в 1967 році, коли він жив у Мстислава Ростроповича. Рукопис він перевіз до Швайцарії, де дописав тільки останній розділ. Готуються видання цієї нової книжки А. Солженіцина в перекладах на французьку і англійську мови.

ДО ЗСА ПРИЇЗДИТЬ В. МАКСИМОВ

Ню Йорк. — Тут одержано інформації, що відомий совєтський дисидент, редактор журналу „Континент" Владимир Максимов, приїздить до ЗСА на початку березня. В часі свого перебування в ЗСА В. Максимов плянує зустрінутися з президентом Американської Федерації Праці — Конґресу Індустріяльних Організацій Джорджем Міні, сенатором Генрі Джексоном та головою Об'єднання Учителів А. Шенкером.

ЄВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Jersey City, N.J. 07303

Заведена надія

Відбуті досі два Світові Конгреси Вільних Українців та створення постійного Секретаріяту тієї міжкрайової надбудови українських поселень у вільних країнах світу було без сумніву одним із найбільших досягнень української діяспори, було — можна б сказати — здійсненням давньої мрії, бо сама ідея подібної надбудови виникла серед українців у чеській Празі вже в 30-их роках.

З великим признанням для наших поселень треба ствердити, що вони із справжнім ентузіязмом прийняли створення такої вільної української світової установи, зв'язуючи з нею багато більше чи менше оправданих надій. Доказом цього міг би послужити Другий СКВУ в Торонті в грудні 1973-го року із рекордовою кількістю учасників. І не тільки українська діяспора, але й український народ в поневоленій Батьківщині привітав цю подію з подібним ентузіязмом та надіями, як це можна оцінювати однаково, як по надзвичайно прихильних і надійних принагідних голосах та спостереженнях з боку українців, так і по „спеціяльній увазі", яку виявила у відношенні до СКВУ советська пропаганда. Завершенням того можна б уважати проголошений у самвидавному „Українському віснику" виразний мандат, щоб саме СКВУ репрезентував Україну в Об'єднаних Націях до часу, як український народ після вільних виборів зможе встановити там власне представництво.

Мавши все те на увазі, не можна з глибоким жалем позбутись враження, що остання пленарна сесія Секретаріяту СКВУ, яка відбулася в Торонті на початку лютого та звідомлення з якої Інформаційна Служба того Секретаріяту переслала пресі з майже двотижневим запізненням, була власне тим, що сказано в заголовку цього коментаря: заведенням надії. Вистачить навести тільки один факт. В повідомленні сказано, що „згідно із статутом СКВУ, ця сесія мала в основному на меті проаналізувати працю Президії, проведену в 1974-му році, та схвалити плян праці Президії і бюджет на 1975-ий рік". А дальше в тому ж повідомленні сказано: „Пленарна сесія НЕ розглянула пляну праці Президії на 1975-ий рік, але уповноважила Президію вирішити цю справу".

Ясно і недвозначно. Навіщо ж скликувано цю сесію в якій — як сказано в повідомленні — взяло участь 8 членів Президії та члени Секретаріяту: 10 з Канади, 14 із ЗСА і один з Европи, разом 25 членів Секретаріяту і два члени Контрольної Комісії, що цілком зрозуміло, було пов'язане з поважним видатком!

На Другому СКВУ, як і опісля на прерізних нарадах крайових репрезентацій та інших установ, та в нашій пресі обговорювано і підкреслювано такі наглі і невідкличні завдання СКВУ, як створення Інформаційного Бюра при Об'єднаних Націях, говорено про потребу та евентуальну можливість наладнання радіомовлень СКВУ в Україну, говорено, схвалювано і пляновано, але — як виходить з повідомлення — на теперішній пленарній сесії Секретаріяту про це не зважали за відповідне подумати та подебатувати в перевірці дотеперішньої діяльности Президії Секретаріяту, ані в плянах її дальшої активности.

Ми всі свідомі труднощів і перешкод, на які натрапляють у своїй праці наші установи, було б несправедливо і кривдячо відмовляти, чи хоч би тільки сумніватися у відданість справі, добру волю і бажання та енергію і в багатьох відношеннях жертвенну працю Секретаріяту СКВУ та його Президії, як і не можна б заперечити ряду поважних успіхів у тій праці, зокрема коли мова про заходи в обороні людських прав в Україні та в деяких інших акціях. Для СКВУ честь і слава за це, але це також не змінює оцінки останньої пленарної сесії, як заведеної надії.

Фальшування історії

ЦК КПСС опублікував постанову, на основі якої всі громадяни Совєтського Союзу будуть зобов'язані урочисто відзначати 30-річчя „перемоги совєтського народу у великій вітчизняній війні 1941-1945 років". У постанові багато говориться про ролю СССР у розгромі гітлерівської Німеччини і Японії, при чому ролю СССР для тієї перемоги з'ясовується, як єдино вирішальну. Крім того, ЦК КПСС відзначує, що перемога СССР над гітлерівською Німеччиною була найкращим доказом „переваги" соціялістичної системи, „нового суспільного і державного ладу, соціялістичної економіки, ідеології марксизму-ленінізму, морально-політичної єдности совєтського суспільства, непорушної дружби народів СССР".

Очевидно, у цій постанові ЦК КПСС маємо знову справу з пляновим і виразним фальшуванням історичної правди і приписуванням совєтському режимові і совєтській системі якостей і властивостей, яких вони ніколи не мали і ніколи мати не будуть. Ми вже не входимо в це, що СССР війну з гітлерівською Німеччиною виграв, маючи за своїх союзників західні держави, зокрема ЗСА, які дали Совєтському Союзові велетенську допомогу у зброї і виряді, а також своїми збройними діями зв'язували значні військові сили Німеччини. Знову ж роля СССР з Японією була ніяка, більше того, СССР вступив в цю війну вже тоді, коли Японія рішилася на безумовну капітуляцію.

Інший аспект совєтсько-німецької війни — це фактична постава населення СССР. Ніде у совєтських матеріялах про війну не згадується того факту, що в 1941 році совєтські вояки сотнями тисяч здавалися в полон в надії, що прийде до розгрому Совєтського Союзу і до ліквідації совєтської системи. Українці, білоруси, балтійці, кавказці і навіть самі росіяни кидали зброю і здавалися в полон з ненависти до совєтського режиму і до сталінського терору. На жаль, проти антилюдської совєтської системи станула така ж антилюдська гітлерівська система, яка своєю політикою скоро знову штовхнула колишніх совєтських громадян на примусову оборону совєтської системи.

Всі ці справжні історичні факти треба поновно підняти на порядок дня в час, коли совєтський режим намагається шляхом обману і фальшування правди переконувати своїх громадян і світ про свою „життєздатність і незламність", користуючися пофальшованим прикладом війни з гітлерівською Німеччиною.

Я. Гайвас

НАПЕРЕДОДНІ НЕВІДХИЛЬНОГО

II

З ухваленої нової китайської конституції ми знаємо тільки вийнятки, подані офіційним китайським агентством до публічного відома. Ці вийнятки дають достатню базу, щоб пізнати підстави державно - політичної й соціо - економічної структури Китаю, хоч напевно вони дещо замовчують, а далі займаються припадковими деталями, яких не знайти в будьяких інших конституціях. Наприклад, дивно читається артикул 13 конституції, в якому підкреслена роля „писання афішів великими літерами" в соціялістичній революції, або конечність застосовувати в керівних органах „триєдину комбінацію старих, людей середнього віку і молоді". Дехто, читаючи такі постанови конституції, здвигне раменами, мовляв, що „край, то обичай". Знову ж, з другого боку, можна в них добачувати відповіді на якісь дуже наболілі внутрішні проблеми, які треба розв'язувати аж таким „конституційним" способом.

Часом може виглядати, що не все в цій конституції додумане до логічного кінця. Напр., артикул 3 найвиразніше постулює: „Вся влада в Народній Республіці Китаю належить народові. Органами, через які народ виконує владу, є народні конгреси усіх рівнів...", а згаданий уже артикул 13 вимагає, щоб державні органи забезпечили „керівництво Комуністичної партії Китаю над державою..."

Подібно артикул 16 каже: „Всекитайський Народний Конгрес є найвищим органом державної влади під керівництвом Комуністичної партії Китаю...", значить, крім „найвищого органу" є ще вищий! Казали в нас колись, що параграф „має два боки", виходить, що китайські параграфи мають їх теж і вони можуть бути більше протилежні, як усякі інші. Артикул 19 дуже просто й ясно каже: „Державна Рада є центральним народним урядом. Державна Рада є відповідальна і підкорена Всекитайському Народному Конгресові і його Постійному Комітетові (Президії — трим. наша)". Постійний Комітет, очевидно, відповідальний і підкорений ЦК партії.

Як відомо, виборів до цього „народного конгресу", тобто парляменту, не було. Виходить, що і в ближчому майбутньому їх не передбачується, бо конституція постановляє, що депутати до Конгресу вибирані ближче неокресленою „демократичною консультацією", і, що ще невиразніше, цей же артикул 16 каже: „Коли потрібно, певна кількість патріотичних осіб може бути запрошеною брати участь як Депутати". Все це слід пояснювати з одного боку особливостями доктрини марксизму - ленінізму - думок Мао Тсе-тунга", а з другого — умовами й складностями життя всередині Китаю та потребами пропаганди назовні, які надзвичайно великі й трудні, хоч би у зв'язку з „ідеологічною війною" проти Москви.

З огляду на те, що Народний Конгрес не засідає постійно, Державна Рада (так називається державне правління) має широкі повновласті й прерогативи, навіть „укладати й переводити в життя національний господарський плян і державний бюджет". Нічого в конституції, тобто в частині, опублікованій на Заході, не сказано про державну контролю чи про судівництво. Треба розуміти, що судівництво, як у всіх диктатурах, є підпорядковане екзекутиві, чи в даному разі партії, що витікало б з артикулу 1 конституції, який каже: „Народна Республіка Китаю є соціялістичною державою диктатури пролетаріяту". А яка може бути незалежність контролі чи суду при диктатурі пролетаріяту?

Промова Чжоу Ен-лая виголошена на четвертому Конгресі, є цікавою під багатьма оглядами. В першу чергу з неї пробивається внутрішній спокій і впевненість. Не зважаючи на гострі критичні завваги під адресою двох супердержав, в промові домінує бажання закріпити під теперішню пору зовнішній мир і спокій, щоб могти виконати намічену програму, та таким чином наблизитися до їхнього силового рівня. Часово програма складається з двох стадій: до 1980 року „побудувати незалежну і відносно всеобіймаючу індустріяльну та економічну систему", в другій стадії — добитися „модернізації сільського господарства, індустрії, національної оборони, науки й технології перед кінцем століття". Не знати, чи направду, чи тільки для прикриття Чжоу так клясифікує черговість господарських завдань: агрикультура, легка промисловість, важка промисловість. Значить, навпаки, як це було в СССР, та фактично далі там є, і в запереченні комуністичної доктрини про „важку індустрію, як базу побудови комуністичної системи".

З великим вдоволенням Чжоу підкреслює, що їм удалося перемогти хронічні катастрофи й добитися того, що населення „нагодоване й одягнене", та прямо гордість відчувається у його ствердженні, що „більше мільйона босих докторів стають щораз більше компетентними". В протилежності до величезного розладдя світу і світової господарки, в Китаї відносний спокій, господарка поступово й без перебоїв розвивається, країна зовсім не має внутрішніх чи зовнішніх бо-

(Закінчення на стор. 3-ій)

В. Чапленко

ЩЕ РАЗ: Я І СОЛЖЕНІЦИН

(2)

Звичайно, в моє завдання не входить знайомити читачів із змістом цього „неоглядного" матеріялу книжки Солженіцина, та це й неможливе в малій газетній статті. (Крім того, нещодавно М. Галів подав у підвалах „Свободи" досить багато різних подробиць - страхіть з цього „будівництва соціялізму"). У моє завдання входить показати форму цієї праці. Як уже, мабуть, усякому і з того, що я написав вище, ясно, що це форма спогадів - нарисів, що в деяких розділах має характер наукового дослідження. Адже автор у всіх аспектах розгляду цього „пістрякового архіпелагу" на тлі понад двохсотмільйонової маси людей — людности, різних народів т. зв. СССР, у 22 нарисах третього розділу та в чотирьох четвертого покликається на друковані джерела, наводить статистичні дані, цитати, документи. Це те, що ще більше віддаляє цю „порцію" його спогадів від красного письменства як такого, ніж це я сконстатував у „Серпні Чотирнадцятого" та пізніше в творі „У колі першому".

Крім того, треба відзначити більшу нерівність якости цих останніх творів у порівнянні з твором „У колі першому" (можливо, що така більша, вища якість була й у „Пістряковому корпусі", якого, кажу, я не мав змоги прочитати). А пояснюється вища літературна якість у цьому останньому творі, в кн. „У першому колі" тим, що Солженіцин писав його легально під час хрущовської відлиги, яка за його визначенням, тривала сім років, писав з надією його надрукувати, як надрукував, з дозволу Хрущова, свого „Івана Денисовича". Можливо, що окремі нариси й цього твору написано ще у в'язниці, але тоді, коли він ходив у „придурках", працював на „шарашці", в отому науково - дослідчому інституті, як про це він згадує в тексті „Архіпелагу". Але в інших місцях цього твору він пише й про те, що не знає, чи зможе це своє писання будь-коли опублікувати. Наприкінці четвертої частини він написав, що працював над цим твором 20 років, кінчаючи 1968 р.

Але й у цьому останньому з опублікованих писань його наявний той белетристичний елемент, що я його відзначав у статті про „Серпень Чотирнадцятого", — мистецькі деталі, а ще більше їх у творі „В колі першому", як я це підкреслив в іншій своїй статті, що в ній частково проаналізував цей твір, — в уривкові з моїх спогадів „До історії мого твору „Люди в тенетах", який (уривок) був надрукований в одному з наших журналів на початку 1974 р. Це елемент реалістичної сатири, що, можна сказати, наскрізь просякає зображувальну тканину цих творів Солженіцина, викриває псевдонародну, реакційно - терористичну суть усього того большевицького „соціялізму", — сатири, наявної навіть у заголовкові третього розділу — „Винищувально - трудові" (табори). Або от його згадка про умови на фронті: „Одна бляшанка американського тушкованого м'яса на вісьмох — і ура! за Батьківщину! за Сталіна!" (стор. 285).

Але це наблизило мене до розгляду другого питання, наміченого на початку цієї статті, до розгляду збіжностей, наявних у цих творах-спогадах Солженіцина і в моїй повісті „Люди в тенетах". Ув отому своєму уривкові я засвідчив для історії чи що, що я написав цей твір у 30-их роках, написав „захалявно", свідомо додержуючись методу реалістичної сатири для зображення большевицької дійсности кінця 20 — початку 30-их років. А що Солженіцин скористувався цим самим методом, то в цих творах, написаних різними часами, але однаковим методом і виникли аналогічні зображення „сталінської" дійсности, ба і часом мало не дослівні збіжності. У згаданому уривкові я навів чималі дослівні цитати, але в цій статті я не можу їх цілістю, за браком місця, навести, тим лише переповім у вигляді одноречевих „пунктів": 1) повсюдне зображення Сталіна як нового Титана, 2) висміювання казенних творів (у мене — І. Ле, у Солженіцина — Вишневського), 3) в обох нас — „заяви" й „матеріяли" як синоніми „доноса", 4) висміювання імен типу „Владлен" у мене і в нього До цього я можу тепер іще додати опис „оплесків" у творі „Архіпелаг Гулаг", І-ІІ, передрукований у „Лисі Микиті" за червень 1974 р., а в мене на ст. 52-52, кн. II. А якщо взяти зміст четвертої частини в Солженіцина, з її частковими заголовками, то майже до всіх цих заголовків є в моїй повісті відповідні моменти, а до заголовка „Брехня як форма існування" в моїй повісті є ціла картина „Апотеоза брехні" (стор. 72, II). І це я написав на 30 років раніше, а 1942 р. вислав з Північного Кавказу до „Українського видавництва" у Львові. На жаль, на цей мій твір там не тільки не звернули уваги, а й загубили машинопис. А коли я прибув до Львова і подав другий примірник (разом із повістю „Півтора людського"), то цього твору не тільки не нагородили, а й не згадали в звіті, що такий твір був поданий на конкурс (як не згадали й повісті „Півтора людського"). Його видав І. Тиктор у Ка-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО АКЦІЮ В ОБОРОНІ В. МОРОЗА

Дозвольте до згаданих Богданом Бойчуком („Свобода" 24 січня) організацій, заходи яких перед американським політичним світом спричинилися до полегшення умов ув'язнення В. Мороза (УККА, Визвольний Фронт), додати порядком інформації для читачів „Свободи" наступне:

Ще 8 березня 1974 р. Президент УНР в екзилі М. А. Лівицький в розмовах із сенаторами Г. Джексоном, Е. Кеннеді та конгресменами К. Заблоцьким і Е. Дервінським особливо порушував справу українських політичних в'язнів в СССР і УССР та просив допомогти американського політично -урядового світу в заходах вільних українців, скерованих на полегшення долі ув'язнених.

Подати цю інформацію до відома загалу спонукав мене голос Юрія Степового в цій справі („Свобода", 7 лютого), на думку якого „краще було б для В. Мороза, якби названі організації (себто УККА, Визвольний Фронт) взагалі себе не анґажували так демонстративно в цю акцію". Така думка Ю. Степового, як видно з решти його голосу, подиктована турботою про дальшу долю українських в'язнів в лабетах КГБ. Для мене така думка Ю. Степового принаймні трохи дивна. Адже сама дружина В. Мороза — Раїса Мороз — зверталася листовно навіть до голів чужих держав і взагалі до „всіх чесних людей у світі" рятувати її чоловіка, а академік А. Сахаров закликав в обороні Мороза та інших до посиленого політичного тиску на уряд СССР. І лист п-і Р. Мороз і звернення А. Сахарова скеровані на те, щоб із справи внутрішньої доля В. Мороза, Л. Плюща та інших стали справою міжнародною в сенсі не лишень моральному, але й правному. Не розуміти цього — значить не розуміти суті всієї нашої акції в їхній обороні. А вже цілком наївним є твердження Ю. Степового, що „комітет і акції, ініційовані політичними групами, є на шкоду переслідуваним". Видно Юрій Степовий не розуміє того, що в очах совєтських окупантів України і їхніх доморослих прислужників В. Мороз та інші в'язні є більш небезпечними для режиму сьогодні, ніж всі еміґраційні політичні організації, акція яких в обороні Мороза, як бачимо, викликала незадоволення і критичні заваги Юрія Степового.

І на закінчення: чи Ю. Степовий дійсно уважає, що наші студентські організації, Амнестія, ПЕН, „Слово", президенти, сенатори, конґресмени в очах совєтських володарів „не мають політичного забарвлення"? Якщо так, то дискусія, як кажуть, зайва.

Володимир Біляїв
Голова Представництва В. О. УНРади в ЗСА
Філядельфія

СОЛЖЕНІЦИН І ЗГАДКИ ПРО УКРАЇНЦІВ

Автори друкованих у „Свободі" статтей про „Архіпелаг Гулаг" підмічують „короткі згадки про українців", без елябораті і коментарів. В інтересі читачів хочу звернути увагу на деякі дослівні цитати з книжки, вважаючи, що силою слова Солженіцина і засягом епохальної моральної місії у світі такі згадки набирають ваги документу, якому не дорівнює жадна пропам'ятна книга, спогади учасників та очевидців з першої чи другої руки, чи паче панегірична література, якої чимало на нашому читацькому еміграційному ринку.

На 91 сторінці Архіпелягу, книжки, яку Солженіцин скромно називає „спроби літературної інвестиґації", даючи доказ, що знати як писати не менше важливо, як те, про що писати (Солженіцин збирав матеріяли і оформлював їх літературно цілих 12 років!) — Солженіцин пише таке:

„В 1948 році, після великого европейського переселення людей, Сталін знову відтворив атмосферу терору 1936-37 років, яка була притихла дещо у воєнних роках. (У 1936 році квота розстрілюваних людей була 28 тисяч кожного місяця!). Ішли на розстріл підозрілі в шпигунстві, релігійні провідники, віруючі, вчені - генецисти, наставники заводів та звичайні, думаючі люди — студенти, автори та інші.

Про неросійські національності теж не забуто у цьому 1948 році. На Архіпелаг тяглась безупинно черга транспортів, схоплених у лісах, у вогні боротьби, українських націоналістів Бандерівців. У цей самий час мешканці сіл Західньої України діставали по 5-10 років заслання за підозріння співпраці з партизанами. (Хтось дозволив переспати ніч у себе, дав голодному страву або занедбав донести до влади).

Увесь 1950 рік хвиля транспортів жінок Бандерівців плила у табори. Усі ці жінки діставали по 10 років заслання за те, що в час не робили доносів на своїх чоловіків, — щоб можна було їх скоріше викінчити.

На 46 стор. Солженіцин згадує про провідну харківську комуністку, українку Надію Суровець, яка відмовилася бути донощицею на своїх земляків. Її арештовано у 1927 році, і не скоріше, як чверть століття пізніше, ледве живу, хтось розпізнав її на Колимі.

„А про цих, що не видержали терпінь та знущань і загинули — про цих ми не знаємо нічого" — кінчає цей параграф Солженіцин.

Клявдія Гаврищак-Олесницька
Джерзі Сіті, Н. Дж.

Оксана Ашер

ПОРТРЕТ МИХАЙЛА ДРАЙ-ХМАРИ

(6)

Ще в Кам'янець-Подільський період своєї творчости Драй-Хмара публікує свої поезії в літературних журналах „Буяння" та „Нова Думка". В наступних роках він друкується в журналах, що виходили в Києві, Харкові, Катеринославі: „Нова Громада", „Червоний шлях", „Шляхи Мистецтва", „Всесвіт", „Глобус", „Літературний Ярмарок", „Зоря".

Року 1926 вийшла друком перша збірка поезій Драй-Хмари „Проростень" і його монографія „Леся Українка" у видавництві „Слово" в Києві.

Друга збірка віршів „Соняшні марші", приготована до друку в роках 1933-35, так і не побачила світу за його життя у зв'язку з арештом. Цілий ряд поезій з цієї збірки тісно пов'язаний з життям Драй-Хмари у Києві, як напр., „Зимова казка" (раніший Київ з мого вікна), або „Симфонія" (концерти в Пролетарському саду) й інші.

Драй-Хмара також був талановитим перекладачем. Він знав 19 мов (українську, російську, білоруську, польську, кашубську, чеську, сербську, хорватську, болгарську, старослов'янську, ст. грецьку, латину, санскрит, румунську, французьку, німецьку, італійську, фінську, вивчав — англійську) і переклади давались йому дуже легко, що можна помітити з його чернеток.

У 1929 році Драй-Хмара друкує перший переклад на українську мову збірки поезій білоруського поета Максима Багдановіча — „Вінок", зі своєю вступною статтею-розвідкою про творчість цього білоруського поета. Цей переклад Драй-Хмари є блискучим зразком проникнення в дух і форму оригіналу". Між перекладами визначаються такі великі речі, як „Цигани" Пушкіна й „Демон" Лермонтова.

Особливо важливими для української літератури є переклади з французької мови поетів: Шарля Бодлера, Теодора де Бонвіля, Поля Верлена, Теофіля Готьє, Леона Дьеркса, Поля Кльоделя, Трістана Корбьєра, Жюля Ляфорґа, Леконта де Ліля, Стефана Маллярме, Жерара де Нерваля, Сюллі Прюдома, Жана Рішпена, Жюля Ромена.

Драй-Хмара також перекладав австрійських поетів — Франца Верфеля, Стефана Цвайґа, бельгійських — Жоржа Роденбаха, чеських — Й. Гора і М. Махара.

Мистецькі переклади Драй-Хмари з світової европейської поезії на українську мову „збагачують духовні мистецькі скарби нашої літератури".

Поет любив подорожувати. Разом з дружиною і малою донькою Оксаною він відвідав дитячий курорт Люсдорф і поруч цілий ряд курортів біля Одеси (Аркадія й ін.), Крим (Гурзуф, Ялта, Місхор і ін.), Кавказ (Сочі, Сухум, Гагри).

Влітку 1930 р. він написав в Сочі цілу низку сонетів („Спустившися на саме дно копальні", „Victoria Regia", „На могилі Руданського", „Грановському", „Кам'янець", „Київ", „Поділ", „Чудо", „Чернігів" та поезію „Кошмар").

Першим з „неокласиків" був заарештований М. Рильський. Добродушний Драй-Хмара старався всіма силами допомогти його родині, а йому коли він звільнився з в'язниці, передав свою посаду в Інституті лінгвістичної освіти (катедру перекладів). Незабаром Рильський пішов на повну співпрацю з урядом.

У лютому 1933 року Драй-Хмару арештовують разом з його родичем Миколою Грінченком, ректором Музичного Інституту в Києві і професором історії музики. Через 3 місяці обох одночасно звільнили. Їх обвинувачували в приналежності до організації ОУН, але, не зважаючи на підступні засоби НКВД, жаден з них не визнав за собою ніякої провини.

Після цього НКВД пропонувало Драй-Хмарі співпрацю з ними, але він мав таку вдачу, що не міг цього робити й одразу сказав їм про це. Незабаром наслідки цього дались в знаки: Драй-Хмару не поновили на праці ні в Інституті мовознавства при ВУАН, ні в Польському педагогічному інституті, ані в Інституті лінгвістичної освіти. Його також виключили зі спілки наукових робітників, і всі його твори були вилучені з бібліотек. Йому заборонили друкуватись. Протягом двох років (1933-35) він не міг собі знайти будь-якої роботи більш як на місяць. З ним не віталися при зустрічах. Не було ніяких засобів до життя. Все, що можна продати, було вже продано.

Щоб якось допомогти М. Драй-Хмарі в його матеріяльній скруті, знайомий композитор В. запропонував Михайлові Панасовичу написати лібретто до балету „Принц Лутоня". Ця річ не могла вийти друком з прізвищем Драй-Хмари, і він попросив Рильського дати свій підпис. Одначе, гонорар за цю роботу дружина Драй-Хмари не отримала від Рильського і по арешті свого чоловіка Рильського не бачила...

В роки повного остракізму, не маючи ніякої праці, Драй-Хмара присвятив всього себе творчій роботі. Тоді було остаточно закінчено 2-гу збірку віршів „Соняшні марші", перекладено з фінського епосу 2 руни „Калевали" — „Народження і одруження Ільмарінена і „Ільмарінен і смерть" (руна нового запису). Закінчено переклад першої частини „Божественної комедії" Данте і перекладено з другої частини більше половини.

Другий фатальний арешт трапився 4 вересня 1935 р. Цілу ніч до ранку енкаведисти робили трус в приміщенні Драй-Хмари (на Садовій вул., д. 1, кв. 57). Усе шукали якусь зброю, якої ніколи не могло бути. Забрали все, що мало цінність, рукописи, книжки. Тоді був конфіскований грубий зошит — переклад Божественної Комедії Данте, а тому, що акт по арешті не був прочитаний, Михайло Панасович не знав цього і в листах із заслання не раз писав про дорогий його серцю переклад. Кілька книжок, зв'язаних з перекладанням Данте, взяв з собою і навіть привіз їх на Колиму, де все загинуло.

Ми припускаємо, що переклад Драй-Хмари (1-ша частина „Божественної Комедії Данте"), який конфіскувало НКВД, вийшов пізніше друком під чужим ім'ям.

„Московское Особое Совещание" заочно засудило М.

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЩЕ РАЗ: Я І СОЛЖЕНІЦИН

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ниді уже в 50-их роках. Але це вже був твір емігранта, а не письменника - опозиціонера, переслідуваного на „Батьківщині", як це сталося з твором О. Солженіцина (хоч я теж був переслідуваний, писав „захалявно", а коли вислав його до Львова, то наражав своє життя на смертельну небезпеку). А саме цей момент відіграв найбільшу ролю і в нобелівській нагороді Солженіцина, і в його всесвітньому розголосі. На підтвердження цієї думки я можу навести ще факт знищення цілого накладу тут, в Америці, англомовної книжки спогадів „Враг народа" угорця Е. Маліуса, що теж поневірявся в большевицьких таборах, але він ці спогади написав уже тут — і це не стало „сенсацією". (Про це знищення писав у „Свободі" з 23 січня 1973 р. В. Давиденко). Правда, свого часу спогади В. Кравченка „Я вибрав волю" мали успіх, але, поперше, йому довелося „пробувати" аж у сімох американських видавництвах, поки ці спогади надруковано, а подруге, він утік з „радянського" посольства, а це майже те, що значення „письменник звідти". Як відомо, про большевицькі в'язниці та „винищувально - трудові" табори опубліковано у вільному світі багато, писали й наші борці та мученики, такі, як Гофліс - Горський, С. Підгайний, І. Багряний, М. Приходько, О. Звичайна та М. Млаковий (хоч ці спогади чомусь названо повістю), але все це написано на еміграції і через те за межі українського читачівства не вийшло (вийнятком, здається, були спогади М. Приходька, але мільйонів йому вони не принесли).

Як і всякі спогади, книжки О. Солженіцина читаються з цікавістю, в них багато інформацій про большевицький терористичний режим, але все таки це не є твори властивої літератури, а тільки фіксація історичних фактів. Крім того, Солженіцин чималою мірою знецінив ці свої спогади тим, що протиставив большевицькій ідеологічній тиранії російське толстовство, як це виявилося в четвертій частині „Архіпелагу Гулагу". Цим він сучасному вільному світові не може заімпонувати. Заперечення негативного логічно вимагає заміни його чимсь кращим і реально можливим, а Солженіцин висунув те, до чого не може бути повороту — патріярхально-селянську „Росію".

P. S. Саме тоді, як я наготував був цю статтю, щоб відвести на пошту, до мене прийшла „Свобода" з 4 лютого ц. р., а в ній я побачив статтю К. Крупського „Епохальне значення (твору — В. Ч.) „Архіпелаг Гулаг". І я завагався: чи не забагато буде для „Свободи" статтей про цей твір? Нещодавно йшла в „Свободі" підвалами велика інформативна стаття М. Галева, тепер появилася стаття К. Крупського „з продовженням", то чи прийме редакція ще й мою статтю? У всякому разі я мусів зачекати, поки прийде й решта статті цього останнього. На жаль, число „Свободи" за середу до мене не прийшло в середу, а в четвер разом із четверговим числом. Зате я зміг знайти в другій частині статті К. Крупського підтвердження мого передбачення, що твір Солженіцина не може заімпонувати вільному демократичному світові своєю ідеологією, і через те його „філософічні" та „політичні ідеї" не можуть нашого часу мати „епохального значення", як хибно думає К. Крупський. Він критично поставився до статті, що була надрукована в березні 1974 р. в ж. „Нюзвік" та до поцінування позиції Солженіцина з боку „скритого інтелектуаліста" (? — В. Ч.) Р. Ніксона, який сказав був, що Солженіцин „правіший від Голдвотера", а Кіссінджер додав, що він „правіший за царів", і пов'язав таку оцінку з ідеєю відпруження між ЗСА та „Радянським Союзом". Але ж ми знаємо, що з ідеями Солженіцина не погоджується й акад. А. Сахаров!

Помилково К. Крупський визначає й форму творів Солженіцина, назвавши його нариси „новелями".

З огляду на все це я вважаю, що читачам „Свободи" варто буде прочитати ще й оцю мою статтю.

НАПЕРЕДОДНІ НЕВІДХИЛЬНОГО

(Закінчення зі стор. 2-ої)

рів. Він підтвердив відкриття великих нафтових покладів, подаючи зріст продукції нафти в короткому часі на 650 процентів. З інших джерел знаємо, що одній Японії Китай продав за минулий рік нафтової ропи на суму біля 400 (чотириста) мільйонів долярів, а на черговий рік ще більші зобов'язання. Назагал господарські успіхи дають Чжоу підстави сподіватися, що під кінець цього сторіччя китайська „національна економіка буде поступати вперед у першій лінії світу".

Промова Чжоу Ен-лая виразно з'ясовує, по якій лінії піде зовнішня політика Китаю. Китай, як і решта світу, опинився між молотом і ковадлом двох надпотуг, та, не зважаючи на те, він плянує вести свою політику незалежно від обидвох. „Між Китаєм і З'єднаними Стейтами існують фундаментальні різниці... Завдяки спільним зусиллям по обидвох боках стосунки між обома країнами до якоїсь міри поправилися протягом останніх трьох років... Стосунки між тими двома країнами будуть далі поправлятися, як довго принципи китайсько-американського шанхайського комунікату (комунікат підписаний на закінчення перебування президента Ніксона в Китаї 1972 р. — прим. наша), будуть серйозно виконувані".

Інша атмосфера на відтинку стосунків з Москвою: „Совєтська провідна кліка зрадила марксизм-ленінізм, і наші дебати з ними на принципові теми триватимуть довгий час". Китай не лише не спішиться „під високу руку Москви", але заповідає довгу боротьбу, одначе він потребує спокою для росту й розбудови, для організування „третього світу", і тому Чжоу стверджує: „ми завжди вважали, що ця дебата не може перешкоджати втримуванню нормальних державних відносин між Китаєм і Совєтським Союзом". Китай уважає себе необмежено суверенним і повністю рівним і тільки на тій площині може будувати стосунки з СССР. Коли ті стосунки погані, то це з вини Москви, яка „відмовилася підписати договір про втримування статус кво на кордоні, недопущення до збройних зударів та відтягнення збройних сил обидвох сторін в дискутованих районах кордону..."

Внутрішню консолідацію Китаю і його підготову до „доби після Мао" Китай скріпив концентрацією й мобілізацією усіх людських сил, переборенням персональних непогоджень та притягненням до керівництва тих, що відійшли, або були усунені. Проблема укладу людських сил на вершку соціяльної й державної піраміди була вийнятково складна й загрозлива. Власне тут Москва шукала точок опору для себе і, як показав досвід з Лін Піяо, це їй вдалося. Мао, а з ним і Чжоу ще з часів Сталіна берегли свою незалежну від Москви лінію і власне завдяки цьому перемогли. Щоб зберегти цю лінію на майбутнє, коли їх не стане, а це неуникливе вже у недалекому часі, четвертий Конгрес став базою об'єднання й притягнення зрізничкованих людських сил. Першим заступником і мабуть наступником Чжоу став недавній „вичищений"; недавно усунені від впливів — посіли керівні пости в армії, яка й надалі відіграватиме ключову ролю у випадку небезпеки. Пороблено заходи для полагодження занедбаної дотепер проблеми притягнення на керівні пости молодого покоління. Китай готовий зустріти завтра.

ПОРТРЕТ МИХАЙЛА ДРАЙ-ХМАРИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Драй-Хмару на 5 років у далекосхідні концлагері, себто на Колиму. Вивезли М. Драй-Хмару на Далекий Схід, не даючи змоги побачитись з родиною. Він не мав грошей, ні білизни, ані теплого одягу. Везли його в товаровому вагоні, т. зв. „столипінському", запльомбованому, на сухій пайці. На Колимі його весь час перекидали з одного лагеря до іншого. Етапи страшенно виснажували його і він через рік втратив своє міцне здоров'я. Уже хворого, нездібного до тяжкої фізичної роботи, його щораз посилали в гірші й гірші лагері на тяжку роботу. Чого-чого тільки не приходилось йому робити — працював у забої, на кориті по пояс у крижаній воді, возив тачку з тяжким вантажем і т. п. Нам відомі тільки такі концлагері, де він перебував: Нагаєво, Оротукан, Партизан, Річка Утіная, Експедиційний, Горна Ларюкова, Усть-Таєжная, Охотовске, Неріга. Це була каторга духу і мізку.

У червні 1937 р. дружину Драй-Хмари з дочкою адміністративно вислали з Києва в Башкірію в м. Белебей. Ця подія дуже болісно відбилась на здоров'ї Михайла Панасовича, додала моральних мук і позбавила його будь - якої матеріяльної допомоги з дому, бо такого вже не існувало. Драй-Хмара страждав і занепадав і фізично і духово, про що свідчать його листи з заслання. У листі від 20-го серпня 1938 р. він пише, що немає ані копійки грошей. Через постійні перекидання його з табору в табір, він ніколи не міг одержати ні пакунка, ані грошей (вони пропадали, або за підробленим підписом їх одержував хтось інший). Треба мати на увазі, що пошта працювала тільки півроку. Взимку зв'язок був тільки телеграмами.

Останні жахливі листи М. Драй-Хмари, вислані в Белебей, загинули. Місцеве НКВД вимагало їх від дружини Драй-Хмари, щоб ці листи врятувати від енкаведистів, вона мусіла дати їх на схованку знайомій татарці і більше їх не побачила.

В цих останніх страхітливих рядках М. Драй-Хмара скаржився на нелюдські знущання над ним. Він уже не мав фізичної сили писати. На роботі — опухлий, знесилений, падав, тоді його підвішували догори ногами і знову гнали в копальню чи забій. Безумовно все робилося, щоб швидше убити цю прекрасну людину, мрійника, ні-в чому неповинного.

Очевидно, комусь залежало на тому, аби ніхто з київських „неоклясиків" не вернувся до Києва: Зеров, Филипович і Драй-Хмара загинули мученицькою смертю.

В жовтні 1939 року дружина Драй-Хмари повідомили, що він помер 19 січня 1939 року, але не сказали де, в якому місті він загинув.

В своїй поемі „Поворот" Драй-Хмара писав:

„Я вмру,
а те, у що я вірю,
залишиться
і житиме без мене —
напевно житиме!.."

Поетична та наукова спадщина поета є дорогоцінним скарбом в українській літературі. Він збагатив українську літературну мову маловживаними, призабутими словами, взятими з українського фолкльору, бо любив і милувався словом. Досконала строгість форми, багатство рим і ритму можуть служити зразками і для сучасних українських поетів.

Драй-Хмара — вчений і поет — з великою любов'ю до людства, до життя, з ідеями, що глибоко западають у людську душу і мають універсальне значення.

(Кінець).

Ділимося з Рідньою, Приятелями і Знайомими сумною вісткою яка наспіла телеграмою з України, що дня 11-го лютого 1975 р. упокоїлася в Бозі у Львові, на 88-му році страдального життя, наша Найдорожча МАМА і БАБУНЯ

бл. п.

ІРЕНА з СТУДИНСЬКИХ МАЩАК

вдова по бл. п. о. ЮЛІЯНОВІ, пароховi Медухи і Ягольниці Старої і Винограду.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

буде відправлена в СУБОТУ, 15-го ЛЮТОГО 1975 р. о год. 8-ій рано в церкві СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ.

Горем прибиті:
син — інж. ЛЕВ в ЗСА
дочка — МАРУСЯ з Родиною в Україні
дочка — ОЛЯ з Родиною в Україні
сестрінка — д-р ДАРІЯ БЕРЕЗОВСЬКА з Родиною в Канаді
сестрінка — МАРІЙКА ТАРНАВСЬКА з Родиною в Україні
Сестрінок з Родиною в Польщі
Близька і дальша Родина в Україні, Канаді, Польщі й Англії

З Волі Всевишнього, по довгій недузі відійшов у Вічність, на 87-му році життя, дня 12-го січня 1975 р. в Ню Йорку, Н. Й., мій Найдорожчий МУЖ

бл. п. ВАЛЕРІЯН С. ГОРБАЧЕВСЬКИЙ

народжений в Котюжинцях на Київщині в Україні.

Горем прибита —
ЛІДІЯ ГОРБАЧЕВСЬКА, дружина

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА МОГИЛУ

св. п. Мелянії Снігурович

Андрусишин Гнат	$10.00
Бойко Михайло і Ірина	10.00
Гіна Григорій і Анна	10.00
Дуда Михайло	10.00
Кизик, д-р Іван і Александра	10.00
Лаврович, інж. Роман і Ірина	10.00
Микетей, мгр Олег і Надія	10.00
Антонишин Богдан і Марія	5.00
Береза Володимир і Ніна	5.00
Бродич Федір і Анна	5.00
Витвицька Параскевія	5.00
Гачкевич Василь	5.00
Гладка Агафія	5.00
Голембйовський, проф. Іван	5.00
Данилович Любов	5.00
Данів Степан і Параскевія	5.00
Данко, д-р Осип	5.00
Данко Софія і Богдан	5.00
Духновський Микола і Ольга	5.00
Кравчук Антін і Антоніна	5.00
Креховецький Корнель	5.00
Кульчицький Евстахій і Марія	5.00
Лукомська Стефанія	5.00
Марків Лев і Ірина	5.00
Романюк Теодор і Марія	5.00
Рудка Людвик і Марія	5.00
Румак Іван	5.00
Слюсаренко Петро	5.00
Телюк, проф. Іван і Ірина	5.00
Фіголь Степан і Марія	5.00
Фицалович Володимир і Ліда	5.00
Червак Осип і Ірина	5.00
Яблонський Микола	5.00
Гурський Михайло	2.00
Цупкар Михайло і Марія	3.00
Черин Міра	2.00
Допілка Андрій	1.00

Разом $209.00 переслано Їх Блаженству Патріярхові УКЦ Йосифові через Товариство за Патріярхальний Устрій УКЦ, Відділ Ню Гейвен.

ПОДЯКА

Дуже сердечно дякую усім за вислови співчуття з причини смерти моєї Найдорожчої Мами, як рівнож Друзям і Приятелям з Ню Гейвену, які зложили пожертви на Патріярший Фонд, замість квітів на її могилу. Зокрема дякую Вп. Софії Данко і Вп. Григорієві Гіні, які зайнялися збіркою цих пожертв.

Д-р МИХАЙЛО СНІГУРОВИЧ з Родиною

В нашій подяці, вміщеній в „Свободі" ч. 30 надруковано:
НА ФОНД ВИДАННЯ ІСТОРІЇ УСС ДЛЯ МОЛОДІ — АВТОР ЖИГМОТ ОЛЕКСИН
зложила 10.00 дол. п-ні Галина Кравчук,
має бути
зложила $10.00 п-ні ГАЛИНА КРАВЦІВ.
За цей друкарський недогляд перепрошує
В-ВО „ЧЕРВОНА КАЛИНА"

Свято Самостійности й Соборности України в Асторії

У неділю 2-го лютого 1975 р., в приміщенні СУМА в Асторії, відзначено Свято проголошення Самостійности й Соборности України актами 22-го Січня 1918 й 1919 років. Програму Свята, в імені українських Організацій Визвольного Фронту відкрив голова 35-го Відділу ООЧСУ в Асторії д-р Володимир Несторчук — привітанням присутніх вступним словом, вказуючи на важливість відзначувань тих історичних дат у новітній історії України, вони бо додають снаги й сили в Україні ставити опір окупантові.

В програму свята входили відчитання Проклямації Українського Дня Незалежности — губернатора Стейту Ню Йорку Г. Керія, сумівцем Мирославом Буриком та вписом Конгресмена Джеймса Деленія в Конгресовий Рекорд його заяви з нагоди 22-го Січня 1918-1919 років, її прочитав сумівець Михайло Галатин. Святочну доповідь виголосив д-р Володимир Савчак.

Програму Свята закрив голова 35-го Від. ООЧСУ д-р Володимир Нестерчук і присутні на залі відспівали національний гимн Пані з ОЖ ОЧСУ по імпрезі подали присутнім каву зі солодощами.

Д-р Ол. Соколишин

Енерґетична проблема загрожує безпеці країни — твердить Саймон

Вашингтон. — Секретар скарбу Віллям Саймон у понеділок, 10 лютого, заявив перед Сенатською фінансовою комісією, що всезростаюча залежність ЗСА від чужих країн щодо постачання нафти може створити серйозну загрозу для безпеки країни. З уваги на це, Саймон закликав законодавців якнайшвидше приступити до розв'язки цієї проблеми, заявляючи, що енерґетична проблема Америки, з допомогою Конґресу, може бути розв'язана до кінця цього десятиріччя. Сенатська фінансова комісія просила секретаря Саймона свідчити перед нею, бо комісія розглядає законопроєкт, який вимагав би відложити на 90 днів встановлені президентом Фордом підвишки в миті на імпортовану нафту. Як відомо, Палата Репрезентантів вже схвалила подібний законопроєкт. Члени Сенатської фінансової комісії заперечували твердження секретаря Саймона, що енерґетична проблема аж така серйозна, що вимагає таких драстичних заходів, встановлених або запропонованих Білим Домом. Законодавці твердили, що Конґрес потребує принаймні 90 днів, щоб підшукати альтернативні розв'язки для цієї проблеми.

Експерти обороняють теперішню систему Соціяльного Забезпечення

Вашингтон. — П'ять колишніх голів Департаменту здоров'я, освіти і суспільної опіки оприлюднили спільний звіт, в якому твердять, що поширені в пресі твердження, що система Соціяльного Забезпечення є під загрозою банкрутства з огляду на всезростаючу інфляцію та зміни в складі населення, є „безпідставні, безвідповідальні та деструктивні". Спільний звіт підписали Артур Флемінґ, який був головою цього Департаменту за президентури Двайта Айзенгавера, а також Вілбур Коген і Джон Гарднер, які займали цей пост в уряді президента Джонсона, та Роберт Фінч і Елліот Ричардсон, які служили протягом каденції Ніксона. Колишні голови цього Департаменту твердять, що хоча система Соціяльного Забезпечення вимагатиме додаткового фінансування, з огляду на інфляцію, то ця система не є в жадній фінансовій кризі та може проіснувати в теперішньому вигляді принаймні ще 25 років. Вілбур Коген закликав Конґрес ще цього року схвалити підвищку у фондах для Соціяльного Забезпечення, з якого користає коло 32 мільйони осіб.

Стріча колишніх мешканців Бойківщини у Філядельфії

(М. У.) — Заходом Головної Управи і Філядельфійського Відділу Т-ва „Бойківщина", в неділю 2-го березня ц. р. в залі авдиторії церкви Царя Христа при Каюґа і 17 вул. у Філядельфії відбудеться Товариська Зустріч колишніх мешканців Бойківщини. Початок о годині 3-ій по полудні.

В програмі, між іншими, візьмуть участь: актор Роман Тимчук з Ню Йорку, музичне тріо з Трентону: проф. В. Тритяк, Дарія Кузик і Н. Гафткович, артистка Клявдія Гош, солістка Марія Лисяк, відома гумористка Язичинська та хор 10-го Відділу Союзу Українок.

Бойківщина, це одна з кращих частин Карпатської Верховини. І в рідній атмосфері, вслухуючись у слова й звуки реґіональної програми, мило буде полинути думками, хоча на мить, у рідні бойківські Бескиди.

Для учасників Стрічі Комітет приготовив перекуску. Для розваги гостей — різні виграші. Під час Зустрічі буде влаштована виставка церковного будівництва і народного мистецтва Бойківщини.

До участи запрошується всіх колишніх мешканців: Устриччини, Ліщини, Добромильщини, Старосамбірщини, Турчащини, Самбірщини, Сколівщини, Дрогобиччини, Стрийщини, Калущини, Долинщини, Волехівщини та середущого Закарпаття.

Ділимося з Приятелями та Знайомими сумною вісткою, що дня 8-го лютого 1975 року помер несподівано в Сидней, Австралія, на 74-му році життя

бл. п. мґр. філ.

МИХАЙЛО НІМЦІВ

професор середніх шкіл в Галичині й Німеччині та шкіл українознавства в Австралії, суспільний і громадський діяч.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

В глибокім смутку:

дружина ДАРІЯ з сином ЮРІЄМ і Родиною
родини: РЖЕПЕЦЬКИХ
ШИПРИКЕВИЧІВ
СМОЛЬСЬКИХ
БУЧАЦЬКИХ

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в Сиднею в суботу, 15-го лютого 1975 року.

Перед п'єсою „Непереможний клич" у Клівленді

Клівленд — (С. Б.) Театральна Студія Молоді при парафії свв. Володимира і Ольги в Чикаґо, яка недавно ставила з великим успіхом п'єсу „За сестрою" — не спочиває. Енергійний і талановитий керівник Студії, Любо Цепинський, теж не спочиває, але, за відносно короткий час, не тільки створив нову п'єсу п. н. „Непереможний Клич", але й встиг уже й підготовити її сценічну поставу у виконанні великого ґурта нашої молоді.

Протягом останніх місяців кипіла робота: дбайливо й детально розпрацьовувано балет, хори й декорації. Понад сотня юних виконавців наполегливо працювала, матері із Сестрицтва Пресвятої Богородиці шили строї, щоб стилево зодягнути великий ґурт молодих ентузіястів сцени — і у висліді, все готове: 2-го лютого 1975 р. „Непереможний Клич" дебютує у Чикаґо, 15-го лютого здобуває Клівленд, а 16-го лютого завойовує Детройт.

Заслужені актори й невтомні працівники „української сцени, Ліля й Любо Цепинські, можуть гордитись своїми досягненнями: у час загальної втоми, апатії і анемічности нашого громадського життя, вони демонструють динаміку й розмах, передаючи нашій молоді кращі зразки українського сценічного мистецтва.

Коли п'єса „За сестрою" відбувалась на тлі козацької доби — нова п'єса проходить в часах після Другої світової війни. Хоча, в цілому, п'єса має більш символічно-фантастичний характер, вона вірно зображує грізну добу московсько-большевицької займанщини й повстанську боротьбу.

Перша дія п'єси відбувається в Чорногорі, під час большевицької окупації. Юнак Ярема й його подруга Маруся — молоді українські лю... станським визвольним рухом.

У другій дії, ця молода пара, які співпрацюють із повстанцями, в товаристві таємничої циганки Маври, мандрує країнами Західньої Европи, шукаючи приятелів, щоб здобути їх для української визвольної справи. Нелегко приходиться їм справлятись із цим трудним завданням, проте вони вірять у слушність і перемогу визвольної дії.

Третя дія проходить у повстанському таборі, в Карпатах. Ярему, який несподівано появляється в цьому терені, повстанці арештують, підозріваючи його у зраді. Одначе, завдяки чарівній гуцульській сопілці, повстанці пізнають у Яремі свого зв'язкового „Соловейка".

У кінцевій розв'язці допомагає могутній голос Чорногори, який закликає усіх до об'єднаної дії. Під настрій загального піднесення приходить символічний фінал: до гуцульського танку, „Аркан", приєднуються теж постаті двох юнаків, зодягнених у ворожі большевицькі уніформи, демонструючи цим свій прихід у ряди повстанців — борців за визволення України, що і є візією майбутньої перемоги.

Постава „Непереможного Клича" відбудеться в Клівленді в суботу, 15-го лютого 1975 р., в авдиторії „Нормандi Гайскул" при 2500 Вест Плезент Велі Ровд у Пармі, о год. 7-ій вечора. Участь візьме теж професійна симфонічна оркестра. Квитки вступу можна набути в бюрах кредитівок „Самопомочі", „Основа", в українських крамницях Клівленду та в членів Комітету.

Після великого успіху поставив п'єсу „За сестрою" у березні 1973 р., а згодом після успішних виступів Мистецьких Ансамблів свв. Володимира й Ольги на величавих і багатолюдних святкуваннях Святопокровської Парафії у Клівленді у днях 19-го й 20-го жовтня 1974 р. — український Клівленд готується до поновного прийому дорогих гостей із Чикаґо, щоб враз із ними радіти успіхами й ростом нашої талановитої молоді.

Пам'яті Василя Олійника, секретаря 387-го Відділу УНС

Св. п. Василь Олійник

В дні 30 вересня 1974 р. рознеслась сумна вістка по Виллимантику, що в ранніх годинах помер відомий український суспільно-громадський і союзовий діяч довголітній секретар 387-го Від. і член Управи стейтового Комітету Відділів УНСоюзу стейту Коннектикат — сл. п. Василь Олійник.

Не хотілось вірити, що ця вістка правдива, бож ще в п'ятницю 27-го вересня покійний в телефонічній розмові з підписаним, турбувався союзовими справами, а зокрема своїм Відділом. Відтак, в неділю увечері 29 вересня був учасником засідання Управи Відділу, де вніс ухвалу, щоб відбути в жовтні ширші наради всіх членів Відділу в справі організаційної кампанії, Та не судилось покійному Василеві перевести ухвалу в життя. Попрощавшись з членами Управи, підбадьорений добрим вислідом нарад, у найкращому стані здоров'я повернувся зі своєю улюбленою дружиною до хати на відпочинок.

Покійний не знав того, що це було його останнє прощання з друзями-приятелями перед тим, чим відійшов туди „де немає ні горя, ні печалі". В понеділок вранці 30-го вересня в ранніх годинах смерть скосила життя молодої людини повної ентузіязму до праці — помер на розрив серця сл. п. Василь Олійник, який ніколи не хворів і не знав, що то бути хворим.

Осиротив покійний молоду дружину Ірину, три доні Ліду вже заміжню, Ольгу і Галину та єдиного сина Бориса.

Покійний Василь народився в селі Плавуча Велика Тернопільського повіту, й одержав початкуючу освіту, а відтак переїхав до Львова кінчати середню освіту. Коли настав час воєнної хуртовини й прийшов час творення Української Дивізії УНА, Василь негайно вступає в її ряди. Як дивізійник бере участь в боях з відвічним ворогом України — червоною Москвою. Після закінчення війни з тисячами інших воїнів-дивізійників попадає до табору полонених у Ріміні, в Італії. 1947 р. дістається до Франції, де негайно вступає на університетські студії в Ліоні. Там анґажується в працю громадських установ, а головно присвячує багато часу студентським організаціям. 1950 р. одружується з донею старшини Петлюрівської Армії Іриною Ярмола. Відтак, 1956 р., опускає Францію і завдяки спонзорові Іванові Здирці приїжджає з дружиною Іриною і донею Лідою до Виллимантику.

Приїхавши на вільну землю Вашинґтона негайно поринає у вир громадської праці. Здається не було жадної громадської чи молодечої установи — організації у Виллимантику, де Покійний не вклав би цеголки своєї праці. Він вступає до Відділу УККА, стає головою того Відділу, відтак залишається в Управі, виконує різні пости, як секретаря та касира. Організує дитячий хор при Осередку СУМА, вчить їх співати, диригує тим хором. Стає членом Батьківського Комітету Школи Українознавства, вчить дітей у цій школі. Відтак анґажується до праці в УНСоюзі, стає секретарем 387-го Відділу, збагачуючи його кожнорічно новими членами. Бере активну участь в праці стейтового Комітету Відділів УНС на стейт Коннектикат. Є учасником трьох останніх союзових конвенції 26, 27 і 28-ій.

Покійний також присвятив багато праці для Українського Народного Дому, де займав різні становища в управі як секретар, скарбник та голова Контрольної Комісії. Будучи обдарований талантом знаменитого промовця, покійний Василь виголошував промови з різних оказій, головно під час річниць національних ювілейних святкувань. Він також часто промовляв з української радіостації „Українські Мелодії" для якої на протязі трьох років приготовляв календар історичних подій.

Панахиду за покійного Василя відслужив у вівторок 1-го жовтня парох УК-Церкви Пресвятої Діви Марії о. совітник Андрій Назаревич, а відтак в середу 2-го жовтня горем опечалена дружина, діти, члени УНСоюзу велика українська громада Виллимантику і околиці, близькі друзі-приятелі, по відслуженій заупокійній Богослужбі, яку відслужив в церкві о. совітник А. Назаревич і попрощавши його від родини і громади — відпровадили покійного Василя на вічний спочинок на український цвинтар в Виллимантику. Тіло Покійного похоронено недалеко гробівця голови 387-го Від., покійного Михайла Чепіжака, що також помер на розрив серця в молодому віці, у 1972 році.

Прощаь, на вічний спочинок, заслуженого громадянина-союзовця в імені майже 90,000-ої союзової громади голова стейтового Комітету Відділів УНСоюзу стейту Коннектикат д-р Михайло Снігурович. Почесний голова цього Комітету проф. Іван Телюк сам колишній дивізійник був учасником панахиди попереднього дня.

Відтак відбулася традиційна тризна в залі УНДому. Під час тризни згадували Покійного теплими словами Михайло Тимків від Управи УНДому і радіопрограми „Українські Мелодії", Василь Головчак, голова Відділу УККА, д-р М. Снігурович — від громади Виллимантику, Іван Здирко спонзор Покійного. В імені опечаленої горем дружини і дітей дякував учасникам цієї сумної зустрічі близький приятель Покійного і організатор 387-го Відділу Михайло Хомій.

Степан Гвариш

НА МУЗИЧНІ ТЕМИ

Про нові атракції та старі проблеми

Недавно у Філядельфії відбувся цікавий концерт: „На хвилях мелодій і ритму". На жаль хоча за словами імпресарія цієї театральної - концертової атракції, Ярослава Климовського, театр „це дзеркало нації і елемент невідривний від поняття культури", мала заля Кук Джуніор гайскулу була ледве до половини заповнена.

Виступав там вашинґтонський жіночий септет „Намисто", один з наших передових гумористів Микола Понеділок і молода балерина Роксоляна Бабяк. Окрім них, з далекого Детройту приїхала Романа Липецька, меццо-сопрано, солістка мічіґенської Оперної Компанії та відомий нам у Філядельфії і Ню Йорку тенор Богдан Чаплинський, який є солістом Філядельфійської Гренд Опера Компанії. Так що, мистецькі сили були на високому рівні.

„Намисто" це гурт обдарованих та здисциплінованих співачок у складі: Уляна Сось і Юлія Ломацька — перші сопрани, Соня Круль і Оксана Лев — другі сопрани, Галина Максим'юк — перший альт, Віра Пилипець — другий альт та Оленка Курилас і Софійка Демчишин — гітари. Мистецький керівник Петро Круль вдало зв'язав українську пісню з модерним настроєм легко-популярної музики, допомогли йому в цьому гітаристки зодягнені у „ті ширтс" і „блю джінс".

Три пісні виконані „Намистом" нагадували стиль музики сучасних американських мистців, як Мама Кес, Керол Кінґ, чи навіть Крис Кристоферсен. Їхні голоси є чисті і взаємно зі собою зіспівані. Електрична машина — щось подібне до електронічного метроному, але з наставленням на всілякі закулісові звукові ефекти ритмів ча-ча, вальса, чи рак-енд-ролл додавали легкого джазового смаку музиці. Відчувався в ній цей специфічний „дриг", що надає співові нескладної пісні приємної популярної закраски. Враження цього посилювала картина, де співучий квінтет в'язав і ритмічно розв'язував великі барвні хустини, які опісля стягав та легким стаккатовими рухами акцентував пульс музики. Гітаристки ввесь час спокійно сиділи з боку на високих стільцях. Деколи завважувалось, що це не професійні співачки і хоч часом один сопрано звучав дещо різко, одначе милозвучність цілости не уступала колись популярним Сестрам Байко з України. Другий альт, зокрема, кріпко посилював цю милозвучність.

Наш рідний філядельфійський „скоморох" Роман Швед, який провадив програмою, поінформував приявних, що цей ансамбль виступає вже від 1972 р. і що до його заслуг — по нинішній день — м. ін., належить разом 16 і 2-3 дітей, а за фізичними вимірами ціле „Намисто" охоплює 260-200-280 інчів..

Співачки були зодягнені в два роди костюмів, а одним із них були сукні прикрашені трипільськими взорами. Роля гітаристок була б цікавішою, якщо нпр. одна акомпаніювала б для сольових точок, а друга для акордів, ритму тощо, зокрема тому, що голосова техніка співачок є грудна і безпосередня, питома для стилю „народного хору". Далі: одна, або дві в'язанки пісень радше, ніж виспівування довгих строф окремих пісень з повтореннями додали б живішого сценічного темпа та різноманітности.

Микола Понеділок, отой, що одним оком сміється, а другим плаче, виступав у характеристичному йому стилі раконтера-гумориста та руколамаючого патріота українського „Я". Його емоційно відчитаний монолог на тему „60-ліття українських фармерів в Пенсильвенії" був сукупний та соковито написаний. Гумористичні картини М. Понеділка всім нам відомі. Вони мальовані густими емоційними мазками з розгорілою і до глибини щирою насталгією за українською землею, її людьми та рефлексами про страждання в буденних злиднях розсипаного по всьому світу народу.

Клясичний у романтичному стилі „Вальс" Шопена, що його танцювала молода Р. Бабяк, гарно вирізнювався в контрасті до легкого руху характерної мініятюри „Танку веселої продавщиці". Вона виконала теж танок Анітри з балету „Пер Ґінт" (За Ґріґом).

Христина Липецька є однією з кращих меццо-сопранів нашого покоління. Її спів виказує серйозну школу. Голосова краска співачки є ясна, чиста в середній теситурі і в динаміках від меццо-форте вгору. Зате мало в ній резонансу в нижчих реєстрах. Володіє вона своїм голосом досить певно та вміє добре маскувати низькі тони, виказуючи при тому свою заавансованість та правдиву музикальність. Арія Одарки з опери Вахнянина „Купало" була гарно виконана, дещо певніше чим славний „монолог" і арія Чіо-чіо-сан з опери Пуччіні „Мадам Ватерфляй".

Приємною і ще однією цікавою атракцією програми був виступ соліста Філядельфійської Гренд Опера Компанії, тенора Богдана Чаплинського. Його голос протягом останніх років став сильніший, певніший та поставлений далеко позаду „горла". Він виконав особливо вдало пісню Грудина „Гей Волошин", як також обрібки Людкевичем двох народних пісень.

Недотягненням програми було чергування точок. І так, поважніші з них, себто „тяжчі", виконувано запізно, значить тоді, коли публіка була вже втомлена. Х. Липецької арія Даліли з опери Сен Сан „Самсон" і Даліля" належала б краще, для контрасту, в першій половині концерту. Проте сам поділ імпрези на т. зв. „Розвагову" і Концертову" частину, ускладнював дещо пов'язаність цілости. Зв'язок між легкими жанром української музики та т. зв. концертовим, можна було знайти між точками Липецької у піснях Майбороди „Елеґія" і Степового „Утоптала стежечку", як також у піснях, які відспівав Чаплинський з обрібок Людкевича „Ой, ти дівчино" та „З горіха зерна".

Режисерові Я. Климовському, ветеранові українських сцен, належиться особлива подяка за поставу такої гарної театрально-концертової програми. Маємо надію, що наші глядачі у інших американських містах, де ця імпреза повинна бути повторена, зуміють належно оцінити таланти артистів та старання організаторів.

Андрій Шуль

ЗСА плянують збільшити продукцію ракет

Вашинґтон. — Секретар оборони Джеймс Шлесінджер заявив у вівторок, 11 лютого, що ЗСА плянують збільшити продукцію стратегічної зброї до рівня, узгідненого президентом Фордом і ґенеральним секретарем КПСС Леонідом Брежнєвим під час переговорів у Владивостоці, хібащо Совєтський Союз виявить „стриманість" щодо власної розбудови цієї зброї. У 300-сторінковому річному звіті Пентаґону до Конґресу секретар Шлесінджер твердить, що СССР тепер „має ініціятиву в своїх руках" і тому Москва, а не Вашинґтон, зобов'язана вказати, які додаткові заходи обидві сторони повинні застосувати щодо обмеження стратегічної зброї. Шлесінджер не окреслив точно, яку саме „стриманість" має виявити СССР, але натякнув, що якщо Совєтський Союз настоюватиме на продукуванню багатозарядних нуклеарних ракет (МІРВ) до чисельного рівня, узгідненого у Владивостоці, то ЗСА будуть змушені збільшити власний арсенал додатковими і навіть більшими ракетами цього типу.

Згідно з договором у Владивостоці, обидві сторони в принципі погодилися обмежити число стратегічних ракет і бомбовиків до 2.400, включно з 1.323 багатозарядним ракетами (МІРВ). Америка тепер має 2.198 стратегічних ракет і бомбовиків і вже є точно виготовлені пляни щодо розміщення 1.100 багатозарядних ракет. Натомість Совєтський Союз має 2.450 ракет і бомбовиків, але щойно почав свої заходи щодо розміщення багатозарядних ракет.

В Мейплвуді вшанували героїв Крут

В суботу 1-го лютого ц. р. у вечірних годинах, в церкві св. Вознесенія в Мейплвуді, настоятель о. Іван Наконечний відправив Панахиду по 300 воях, студентах Київських шкіл. які 57 років тому, тобто 29-го січня 1918 р. полягли геройською смертю в боротьбі з московським наїздником на невеличкій станції Крути.

На панахиді були представники від різних організацій. Деякі з них були з прапорами. Співав хор під диригентурою П. Шкварка.

По Панахиді у церковній залі влаштовано вечір для відзначення і вшанування полеглих. Пам'ять героїв Крут вшановано хвилиною мовчанки. Учасники і очевидець цієї страшної трагедії проф. Іван Гончаренко розповів приявним (а їх було понад 50 осіб), про той героїчний вчинок, який вчинили молоді юнаки в боротьбі з переважаючим ворогом, що наступав з півночі. Він сказав що „Приклад, які вчинили молоді студенти з Києва, ставши в обороні щойно проголошеної мол. Української Держави буде світити і дальшим українським поколінням як треба постояти за свій Рідний Край за свій нарід". Окремі точки боротьби вояків і студентів з ворогом під Крутами проф. Гончаренко показував на мапі, яку випрацьовано з цією метою.

Опісля Григорій Венке прочитав, його авторства, вірш присвячений молодим студентам, під наг. „Крути", а К. Степовий прочитав оду „Світлій пам'яті героям Крут".

К. Степовий

Академія Наук перестерігає перед браком природних багатств

Вашинґтон. — Крайова Академія Наук ЗСА оприлюднила 348-сторінковий звіт, в якому перестерігає, що в недалекому майбутньому світові загрожує брак тих природних багатств, які конечні для „сучасної індустріяльної цивілізації". Цей звіт, який має заголовок: „Мінеральні багатства і довкілля", твердить, що якщо країни світу надалі вживатимуть нафту в дотеперішніх кількостях, то до 50 р. запаси нафтової ропи в цілому світі будуть майже вичерпані, а запаси нафтової ропи в країнах Близького Сходу будуть вичерпані до 30 років. Академія Наук твердить, що уряд ЗСА повинен наголошувати справу заощадження пального та інших природних багатств до такої міри, до якої „ще ніколи не наголошував" жадних інших проблем. Звіт Академії твердить, що теперішній уряд президента Форда, як і попередні уряди, не присв'ячували належної уваги збереженню природних багатств, а також заявляє, що Америка не зможе збільшити продукції власної нафти до тієї міри, щоб до 1985-го року стати самовистарчальною щодо пального, як це плянує Білий Дім.

У списку „загрожених" природних багатств Академія Наук вичисляє, крім нафти і газу, також азбест, гелій, ртуть і олово. Академія зазначує, що не хоче, щоб її звіт спричинився до створення" „стану розпачі", а тільки має на меті закликати до заощадження різного роду природних багатств і створення запасів на майбутнє.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

НЕДІЛЯ, 16-го ЛЮТОГО 1975 р.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 342 Відд. о год. 1:30 по пол. в клясі ч. 2 при церкві св. Димитрія. — Управа.

ПАРМА, Огайо. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка 334 Відд. о год. 1-ій по пол. в домі фін секр. при 3824 Torrington Avenue, Парма, Огайо. Нова Управа на 1975 р.: М. Задерецький, предс., В. Задорецький, заст. 1. рек. секр., Ст. Вохонок, фін. секр., М. Вохонок, заст., К. Комісія: П. Вохонок, гол., Л. Ленарт, член. — В. Задорецький, рек. секр.

НЕДІЛЯ, 23-го ЛЮТОГО 1975 р.

ВИЛЛИМАНТИК, Конн. Річні загальні збори 387 Відд. Т-ва Любов о год. 3 по пол. в залі УНДому при дор. ч. 6 в Норт Віндгам. На порядку: звіти Управи, вибір нової Управи на 1975 р. Проситься всіх чл. прибути.

ТАРЗАН, 7254. ЛЮДОПОДІБНА МАВПА!

„Те, що було початком кінця того способу життя, до якого вони вже звикали, трапилося моїм батькам одного дня, коли мій тато працював поблизу хати".

„Тато побачив зграю мавп, які дуже спішно пробігли попри нього із страшним вереском".

„Тоді він побачив цю потвору, яка появлялася час від часу — величезну людоподібну мавпу!!!"

„Вона зупинилася між ним і хатиною, а він був озброєний тільки сокирою!!"